

I කොටස

01	2	02	2	03	3	04	3	05	4	06	1	07	3	08	2
09	3	10	2	11	4	12	1	13	2	14	3	15	4	16	2
17	3	18	2	19	2	20	1	21	2	22	4	23	3	24	2
25	1	26	3	27	4	28	2	29	1	30	3	31	3	32	2
33	4	34	2	35	1	36	3	37	2	38	2	39	1	40	3

(ලකුණු 1 x 40 = 40)

II පත්‍රය

- 01 (1) හවුල් ව්‍යාපාර සංවිධානවලට අයත්වේ.
- (2) වාසි - පහසුවෙන් ආරම්භ කළ හැකි වීම / වැඩි ප්‍රාග්ධනයක් රැස්කර ගත හැකි වීම / හවුල්කරුවන් සතු විවිධ දක්ෂතා ප්‍රයෝජනයට ගතහැකි වීම / වගකීම හවුල්කරුවන් අතර බෙදී යාම / සාමූහික තීරණ ගත හැකි වීම.
- (3) ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධනයක් තිබීම / ව්‍යාපාරය පිළිබඳ අත්දැකීම / සුවිශේෂී නිෂ්පාදන ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම
- (4) පුහුණු සේවක හිඟය / අයිතිකරුවන්ගේ මූල්‍ය ශක්තිය ප්‍රමාණවත් නොවීම / තාක්ෂණ දැනුම යාවත්කාලීන නොවීම / සේවකයන්ගේ අයහපත් ආකල්ප / ව්‍යාපාරයේ භූගෝලීය පිහිටීම නුසුදුසු වීම.
- (5) ඇඳුම් පැළඳුම් අවශ්‍යතාවය අත්‍යවශ්‍ය වීම, පොදුවීම, නිර්මාණය කළ නොහැකි වීම, සීමිත වීම
- (6) වත්කම් = ප්‍රාග්ධනය + වගකීම්
 $10,00,000 = 800000 + 200000$
- (7) ගොඩනැගිල්ල, මැෂින් ආදී උපකරණ
- (8) මැෂින් ආදී උපකරණ ගැනීමට බැංකුවෙන් ගත් රු. 200000/- ක ණය බාහිර වගකීම් වේ.
- (9) ගැනිලි, වියදම් හා අලාභ නිසා හිමිකම අඩුවේ.
- (10) ඕනෑම මූලික පොත් දෙකක් ලිවීමට (2 x 10 = 20)
- 02 (1) අවශ්‍යතා වුවමනා
 ආහාර බත්, පාන්, ඉදිආප්ප, රොට්, බනිස්
 ඇඳුම් පැළඳුම් ගවුම්, සාරි, කලිසම්, කමිස, සරොම්
 වාසස්ථාන මහල් නිවාස, කැලී නිවාස, පැල්පත්
 අධ්‍යාපන පාසල් අධ්‍යාපනය, පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය, උසස් අධ්‍යාපනය යනාදී ලෙසට අවශ්‍යතාවන් හා එයට අදාළ වුවමනා
- (2) භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය, ව්‍යවසාය
- (3) කළමනාකරුවෝ - ව්‍යාපාර අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට තීරණ ගැනීමට හා එම තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට රැකියා වර්ධනය හා රැකියා තෘප්තියට
 සේවකයෝ - සාධාරණ වැටුප් ලබාගැනීමට, රැකියා සුරක්ෂිත බවට
- (4) සේවකයෝ - පවරන ලද කාර්ය නිසිලෙස ඉටුකිරීමට, ශ්‍රම ඵලදායීතාව වැඩි කිරීමට
 කළමනාකරුවෝ - නිවැරදි තීරණ ගැනීමට, ව්‍යාපාර සැලසුම් නිසිලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට
- (5) ගනුදෙනුකරුවෝ, සැපයුම්කරුවෝ, තරගකරුවෝ, දේශපාලන පරිසරය, තෛතික පරිසරය, ආර්ථික පරිසරය, තාක්ෂණික පරිසරය, ගෝලීය පරිසරය යනාදිය (2 x 5 = 10)
- 03 (1) නවීන තාක්ෂණය ලබා ගත හැකි වීම. / ගුණාත්මක විදේශීය අමුද්‍රව්‍ය ලබාගතහැකි වීම. / කාර්යක්ෂම යන්ත්‍ර සූත්‍ර ලබාගත හැකි වීම. / විදේශීය ප්‍රාග්ධනය රටතුළට ගලාඒම / දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා විදේශ වෙළඳපල ලබාගතහැකි වීම.
- (2) පාරිභෝගිකයන්ගේ ජීවන රටාව වෙනස් වීම / රජය විසින් අඩු පොලී ණය ක්‍රම හඳුන්වාදීම / ව්‍යාපාරය සඳහා බදු සහන ලබාදීම / නව නගර නිර්මාණය / අධිවේගී මාර්ග ඉසිකිරීම
- (3) ඒක පුද්ගල ව්‍යාපාර, හවුල් ව්‍යාපාර, සංස්ථාපිත සමාගම්, සමුපකාර සමිති, සමිති සංවිධාන
- (4) සාමාජිකයන්ගේ සහ සාමාජයීය සුභසාධනය අරමුණ වේ.
- (5) ව්‍යාපාරයේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණය, සේවක සංඛ්‍යාව, භාවිතා කරන බලශක්ති ප්‍රමාණය, භාවිතයට ඇති වෙළඳපල කොටස (2 x 5 = 10)

04 (1) A ඒක පුද්ගල ව්‍යාපාර

වාසි - පහසුවෙන් ආරම්භ කළ හැක, ලාභය අයිතිකරුටම හිමිවේ, තීරණ ගැනීමේ ස්වාධීන බව, ව්‍යාපාරික කටයුතුවල රහස්‍යභාවය

අවාසි - වගකීම අසීමිතයි, ප්‍රාග්ධනය රැස්කිරීමේ දුර්වලතා, අඛණ්ඩ පැවැත්මක් නැත, නෛතික පුද්ගලභාවයක් නැත.

B හවුල් ව්‍යාපාර

වාසි - පහසුවෙන් ඇරඹිය හැක, වැඩි ප්‍රාග්ධනයක් රැස් කළ හැක, වගකීම හවුල්කරුවන් අතර බෙදීම, සාමූහික තීරණ ගත හැක

අවාසි - අසීමිත වගකීම, ලාභය සැවොම අතර බෙදීම, හවුල්කරුවන් අතර මතභේද ඇතිවිය හැකිවීම, අඛණ්ඩ පැවැත්මක් නැතිවීම, නෛතික පුද්ගලභාවයක් නැත.

C සංස්ථාපිත සමාගම්

වාසි - වැඩි ප්‍රාග්ධනයක් රැස්කර ගත හැකි වීම, නෛතික පුද්ගලභාවයක් හිමිවීම, අඛණ්ඩ පැවැත්ම, වගකීම සීමාසහිත වීම, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයකින් පාලනය

අවාසි - නීතිය විධි විධාන අධික වීම, ලාභය සහ අයිතිය බෙදීම

D රාජ්‍ය සංස්ථා

වාසි - අත්‍යවශ්‍ය සේවා සම්පාදනය සඳහා උචිත වීම, පෞද්ගලික අංශයේ ඒකාධිකාරී බලපෑම් අවම කිරීමට දායක වීම, ලාභය මහජනයා සතුය.

අවාසි - තීරණ ගැනීමේ ස්වාධීනත්වය හැකිවීම, රජයේ මූල්‍ය රෙගුලාසිවලට යටත් වීම. (2 x 4 = 08)

(2) අන්‍යන්‍යවක් ලැබීම, ව්‍යාපාර නාමයේ අයිතිය තහවුරු වීම, රජයෙන් ලබාදෙන දිරිගැන්වීම් ලබාගැනීමට සුදුසුකමක් වීම, ණය ලබාගැනීමේ දී පහසුවක් ලැබීම. (ල. 02)

05 (අ) වත්කම් = ප්‍රාග්ධනය + වගකීම්

(1) 125000	=	1250000	(ල. 01)
(2) 50000	=	+ 50000	(ල. 01)
(3) 30000	=	+ 30000	(ල. 01)
(4) -10000	=	+ -10000	(ල. 01)
(5) -2000	=	+ -2000	(ල. 01)
193000	=	125000 + 68000	

(ආ) මූලාශ්‍ර ලේඛනය මූලික පොත

ලදුපත	මුදල් පොත	(ල. 01)
ජ'නල් වවුචර	පොදු ජ'නලය	(ල. 01)
හරපත	ආපසු යැවුම් ජ'නලය	(ල. 01)
ගැනුම් ඉන්වොයිසිය	ගැනුම් ජ'නලය	(ල. 01)
වවුචරය	මුදල් පොත	(ල. 01)

06 (අ) (1) ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු සිදුවූ විට එම ගනුදෙනුවට මුල්වී ක්‍රියාකරන අංශය විසින් ගනුදෙනුව පිළිබඳ සියලු විස්තර අන්තර්ගත කොට වගකිව යුතු නිලධාරියකු විසින් අත්සන් කර පිළියෙල කරන ලියවිලි මූලාශ්‍ර ලේඛන වේ. (ල. 02)

(2) ගනුදෙනුවට අදාළ ආරම්භක ලියවිල්ල ලෙස යොදාගත හැකි වීම / ගනුදෙනුව සනාථ කිරීම සඳහා ලිඛිත සාක්ෂියක් ලෙස භාවිතා කළ හැකි වීම / ගනුදෙනුව පිළිබඳ අතිරේක විස්තර ලබාගත හැකි වීම / ගනුදෙනුව මූලික සටහන් පොත්වල ලිවීමේ දී යොදාගත හැකි වීම / වගකිව යුතු නිලධාරියකු අත්සන් කර ඇති නිසා වගකීම නිශ්චිතවම පැවරිය හැකිවීම. (දෙකකට ල. 02)

(ආ) මුදල් පොත

දිනය	විස්තරය	ස ස	මුදල	දිනය	විස්තරය	ස ස	මුදල
2015				2015			
01.01	ශේෂය ඉ/ගෙ	●	28200	01.04	ගැනුම් ගිණුම	●	11000
01.02	විකුණුම් ගිණුම	●	5000	01.06	සේවක වැටුප් ගිණුම	●	3000
01.07	බැංකු ණය ගිණුම	●	25000	01.10	ලිපිද්‍රව්‍ය ගිණුම	●	2000
01.11	විකුණුම් ගිණුම	●	3000	01.12	බැංකු ණය ගෙවීවා	●	3000
01.15	ණයගැනී ගිණුම	●	30000	01.14	ගැනීලී	●	500
				01.15	ශේෂය ප/ගෙ	●	44700
			64200				64200
	ශේෂය ඉ/ගෙ	●	44700				

ලකුණු ● = 1/2 ● x 12 = ල. 06

- 07 (1) සුළු මුදල් ගෙවීම් පවත්වාගෙන යාම සඳහා ප්‍රධාන මුදල් භාරකරු යටතේ පත්කරන සුළු මුදල් භාරකරුට යම් නිශ්චිත කාලයකට අදාළව නිශ්චිත මුදලක් ලබාදෙන අතර එම මුදල සුළු මුදල් අග්‍රිමය නම් වේ. (ල. 02)
- (2) නිශ්චිත කාලය තුළ දී දරා ඇති මුදලට සමාන මුදලක් නැවත ප්‍රධාන මුදල් භාරකරුගෙන් සුළු මුදල් භාරකරුට ලබාදීම අග්‍රිමය ප්‍රතිපූරණය කිරීමයි. (ල. 02)
- (3) සුළු මුදල් පොත

ලැබීම්	ස ස	දිනය	විස්තරය	ව අ	මුළු ගෙවීම්	විශ්ලේෂණ තීරු				ලෙජර් ගිණුම	ලෙ පි
						ගමන් වියදම්	තැපැල් වියදම්	ලිපිද්‍රව්‍ය	විවිධ		
		2015									
1000		02.01	මුදල්								
		02.02	ගමන් වියදම්	1	120 ●	120					
		02.03	සංග්‍රහ වියදම්	2	25 ●				25		
		02.06	තැපැල් වියදම්	3	100 ●		100				
		02.10	විවිධ වියදම්	4	80 ●				80		
		02.12	රිඛන් වියදම්	5	12 ●			12			
		02.13	නියතාට ගෙවීම්	6	250 ●					250	
					587 ●	120	100	12	105	250	
		02.15	ශේෂය ප/ගෙ		413 ●						
					1000	ලෙ පි	ලෙ පි	ලෙ පි	ලෙ පි	ලෙ පි	
1000											
413	●	02.15	ශේෂය ඉ/ගෙ								
587	●	02.15	මුදල්								

ලකුණු ● = 2 1/2 ● x 12 = ල. 06